

13 april 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.A. Viellevoye-Geers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

[naam],
geboren op [datum], onbekend of hij nog in leven is,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [jaar] lid van de Congregatie der Broeders van de H. Aloysius
Gonzaga (Broeders van Saint Louis).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 3 oktober 2011. Op 10 januari 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie ingekomen van [naam], Algemeen Overste van de Congregatie der Broeders van de H. Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis). Op 2 april 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. N.A. Viellevoye-Geers. Namens de Congregatie is verschenen [naam], Algemeen Overste.

2. De klacht

2.1. De klacht betreft seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde in de periode van 1949-1950. Het seksueel misbruik bestond uit het verrichten van seksuele handelingen en verkrachting toen klager de leeftijd had van 6 tot 8 jaar. Vanaf de leeftijd van 6 jaar bezocht klager de [naam]school te [plaats] welke school geleid werd door de Broeders van Saint Louis.

Aangeklaagde gaf onderwijs aan de eerste en tweede klas klas lagere school.

In de klas moest klager op de eerste rij zitten en aangeklaagde kwam naast hem zitten om voor te lezen en aangeklaagde ging met zijn hand in de korte broekspijpen en betastte het geslachtsdeel van klager.

Vervolgens ging aangeklaagde steeds verder. Klager moest nablijven, zogenaamd om het bord schoon te maken en mee te helpen opruimen. Aangeklaagde zoende en betastte klager; dit gebeurde een aantal keren per week. Het nablijven met de seksuele handelingen vond plaats na schooltijd tot ongeveer 17.00 uur. Deze gang van zaken ging zo wel één à twee jaar door.

Op zomerkamp had aangeklaagde een kamertje in de boerderij van het kamp. In dat kamertjes stond een bed, een tafel, een stoel en een kast. Cliënt moest met aangeklaagde mee naar dat kamertje, zijn kleren (zijn broek) uitdoen: aangeklaagde (tong)zoende en betastte hem en uiteindelijk zat hij zelfs met zijn vingers in de anus van klager. Dit heeft op zomerkamp een aantal malen plaatsgevonden.

Klager heeft dit alles apatisch ondergaan; hij wist als jongetje van zes tot acht jaar niet hoe hij dit moest duiden en durfde er met zijn ouders toen niet over te praten.

Later, toen klager niet meer bij aangeklaagde in de klas zat, werd het seksueel misbruik weliswaar minder - het vond niet meer dagelijks plaats - maar toch wel twee à drie keer per week. Het is pas gestopt toen aangeklaagde daadwerkelijk verdween van school.

Toen klager rond twaalf jaar was nam de politie contact op met zijn ouders nadat aangeklaagde seksueel misbruik van onder anderen klager had bekend. Daardoor raakten zijn ouders er van op de hoogte dat het seksueel misbruik had plaats gevonden.

2.2.

Door het seksueel misbruik dat zo jaren plaatsvond en de reactie van zijn ouders – klager mocht er van zijn ouders met niemand over praten, hem werd verweten dat hij meegedaan had aan “die vieze dingen” en hem werd gezegd dat zij hem niet meer zouden kunnen vertrouwen – leefde klager in een soort vacuüm. Hij leed aan een groot gebrek aan zelfvertrouwen en was bang voor mensen. Hij had een minderwaardigheidscomplex en veel last van concentratiestoornissen. Hij voelde een onrust en voelde zich opgejaagd, maar kon het verder niet duiden. Hij compenseerde zijn gevoel van minderwaardigheid door juist zeer zelfverzekerd op te treden.

Op de middelbare school is hij twee keer blijven zitten ten gevolge van concentratiestoornissen. Door de onrust enerzijds, maar ook de eenzaamheid en het sociaal isolement anderzijds zat hij zeker niet goed in zijn vel.

Klager had en heeft nog steeds moeite om een echte relatie aan te gaan. Hij blijft oppervlakkig en is zich hiervan heel erg bewust. Hij heeft daardoor geen echte vrienden, hetgeen hij ervaart als een groot gemis. Hij kan en durft zich niet kwetsbaar op te stellen.

In zijn professionele leven heeft hij heel veel mooie banen aangeboden gekregen, tengevolge van zijn zelfverzekerd optreden, hetgeen echter slechts een aangeleerde houding was. Al die mooie banen heeft hij niet kunnen laten slagen. Het zelfvertrouwen ontbrak als het er op aan kwam. Tengevolge hiervan heeft hij ook veel gedronken om zich weer goed te kunnen voelen. Een rode lijn in zijn professionele leven is dat hij zich afhankelijk voelde van de goedkeuring van anderen.

Klager is getrouwd en heeft twee kinderen. Hij heeft ook een kleinzoon. Gelukkig is er goed contact tussen hem, zijn echtgenote en zijn kinderen. Echter, hij ervaart een groot sociaal gemis van vrienden ten gevolge van het seksueel misbruik en het gevoel van minderwaardigheid heeft hij nooit kunnen vergeten en ook niet echt een plek kunnen geven.

- 2.3. Het doel van de klachtenprocedure is het verkrijgen van erkenning voor datgene wat klager is overkomen als kind van 6 tot 8 jaar en dat door de Congregatie erkend wordt dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden, excuses worden aangeboden en een passende financiële compensatie wordt gegeven.

3. Het verweer

Het is onbekend of aangeklaagde nog in leven is. Feit is dat hij zelf geen weerwoord heeft kunnen geven.

[Naam], Algemeen Overste van de Congregatie der Broeders van de

H. Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis), heeft in zijn reactie vermeld dat [naam], archiefonderzoeker in het kader van het onderzoek naar seksueel misbruik in de R.-K. Kerk, zoals dit is uitgevoerd door de ‘Commissie Deetman’, een melding bij Hulp en Recht heeft onderzocht en daarbij naast het congregatiearchief onder andere ook het bisschoppelijk archief in Breda en justitiearchieven heeft geraadpleegd. [Naam] komt tot de conclusie dat aangeklaagde een veelpleger was, die gedocumenteerd als pleger van ontucht met kinderen actief is geweest op de [school] in [plaats] en daarna op de [school] te [plaats]. In juni of juli 1954 wordt hij in [plaats] gearresteerd naar aanleiding van zijn ontuchtige handelingen in [plaats], waarbij hij bekende hetzelfde ook in [plaats] te hebben gedaan. Het gaat om onzedelijke handelingen en onvrijwillige ‘vrijpartijen’ na schooltijd. Aangeklaagde had kennelijk de gewoontes om jongens uit de klas te zoenen en tegen zich aan te drukken en ‘lieve naamjes’ te geven. Vertrachting wordt daarbij niet in de stukken vermeld.

Aangeklaagde wordt gedwongen zich uit de Congregatie terug te trekken en wordt veroordeeld door de arrondissementsrechtbank te [plaats] ([datum]) en in hoger beroep door het gerechtshof in [plaats] ([datum]); de inhoud van de vonnissen is helaas niet bekend. In 1956 wordt aangeklaagde de onderwijsbevoegdheid ontnomen.

De Congregatie neemt inzake de klacht het standpunt in dat gezien dit gedegen feitonderzoek niet kan worden uitgesloten, dat klager slachtoffer is geworden van de praktijken van aangeklaagde.

Bij een gegronde verklaring van de klacht is de overste bereid om namens de Congregatie het seksueel misbruik te erkennen en excuses aan te bieden voor het feit dat dit seksueel misbruik door één van de leden van de Congregatie is gepleegd.

4. De beoordeling

- 4.1 Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheids situatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

- 4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

- 4.3 Er zijn ongeveer 62 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop en de omstandigheid dat onbekend is of aangeklaagde nog in leven is, zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
- Wel is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager in zijn klacht heeft beschreven hebben plaatsgevonden.
- De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Voorts is uit het feitenonderzoek van [naam] naar voren is gekomen dat aangeklaagde destijds andere kinderen seksueel heeft misbruikt. Aangeklaagde is in [plaats] gearresteerd naar aanleiding van zijn ontuchtige handelingen met kinderen, waarbij hij bekende hetzelfde ook in [plaats] te hebben gedaan. Verder heeft de Klachten-commissie een schrijven d.d. 23 maart 2012 ontvangen van [naam], broer van klager, die mededeelt dat ook hij in het schooljaar 1951/1952 door aangeklaagde meermalen onzedelijk is betast. Dit begon met knuffelen, waarbij aangeklaagde hem op de knie nam en streelde tot de hand van aangeklaagde in de broek van [naam] verdween. Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt dit de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.
- 4.3. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheids situatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 6 jaar oud. Aangeklaagde was de onderwijzer van klager. Een persoon waar een kind volledig op moet kunnen vertrouwen.
- 4.4. Gelet op het feit dat onbekend is of aangeklaagde nog in leven is en het feit dat aangeklaagde in de zomer van [jaar] is uitgetreden uit de Congregatie kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.
- Algemeen Overste [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.
- 4.5 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een grondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Algemeen Overste van de Congregatie der Broeders van de H. Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis) de klacht gegrond te verklaren en zich in te zetten voor (verdere) vermindering van het leed van klager.

Dit advies is vastgesteld op 13 april 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 aan de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.